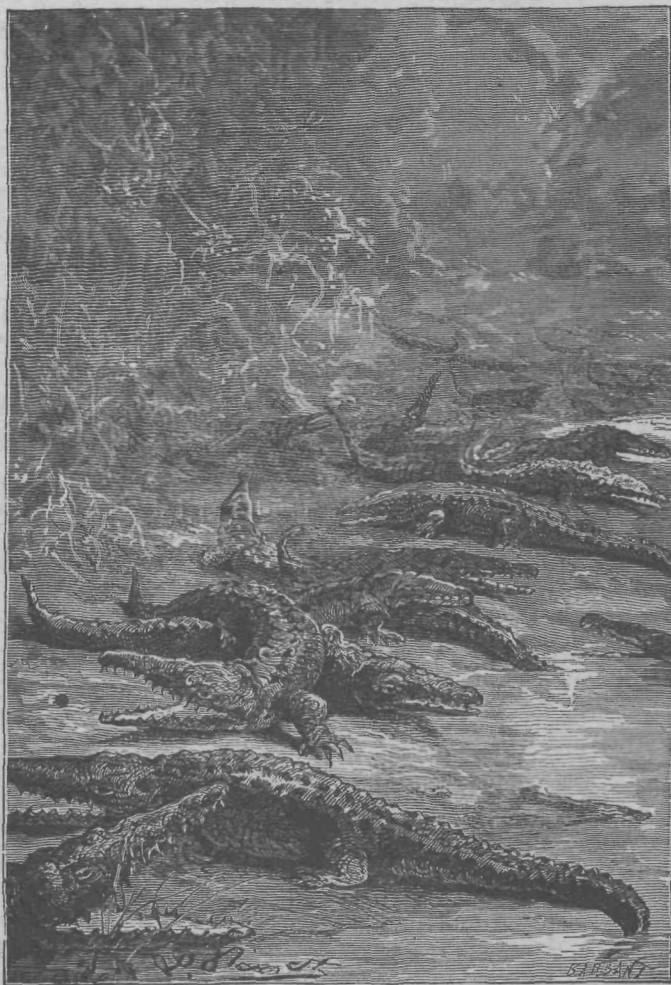


Prirodopisno-natoroznansko polje.

Krokodili.

Krokodile štejemo mej kuščare; živé samó v sladkih vodah vročega podnebja. Ter vzrastejo do 6 metrov na dolgost. Zlékneno truplo počiva na štirih kratkih nogah, pokrito je s trdimi, koščenimi ščiti, ki so zloženi v močan oklop

in se končuje v dolg, stisnen, zgoraj kakor pila (žaga) na-zobčen, močen rep. Po vrhu so krokodili rujav-kasto-zeleni in črno lisasti, spodaj so bledejši. Plôska glava z majh-nimi, svetlimi, daleč od zadej le-žečimi očmi je



polna jamic in zvutih brazd. V širo-kem žrelu ima razno dolge, koni-časte, raztrese-no usa-jene zobé. Kratki jezik jim je prirasen na spodnjo čeljust in prsti na zadnjih nogah so jim zve-zani s plavno mreno.

Krokodili

živé do 100 let. Na suho pridejo le po dnevi, da se solnčijo ali pa da svoja trdolupinasta jajca, ki so velika kakor gosja, v pesek iznesó. Na suhem so krokodili nespretni in bojazljivi, v vodi pa zeló hitri in okretni. Po noči gredó na plén ter pograbijo vse, karkoli jim pride pred žrelo, ki je z ostrimi zobmi nasajeno; posebno radi lové ribe. Prežé tudi na večje živali, ki dohajajo na vodo, a tudi ljudem so krokodili zeló opásni. Pastirjem, ki pasó svoje črede ob rekah, na-

redé mnogo kvare. Ko ugrabijo kako večjo žival, zavlečejo jo najpred v vodo, da utone, potem jo še le požró.

Krokodili so dvoživke, to je: na suhem živé tako lahko, kakor v vodi, ali vender se čutijo v vodi mnogo bolj domače in varnejše nego li na suhem; zato pa tudi v nevarnosti beže zmirom v vodo. V vodi se gibljejo zelo spretno in naglo, plavajo hitro kakor strela in se tudi dobro potapljajo; časih morajo glavo ali vsaj konec gobca z nosnicami vzdigniti iz vode, da si oddahnejo.

V starej dōbi je bilo v reki Nilu, Senegalu in drugih afrikanskih vodah veliko število krokodilov, ki so je v Egiptu častili kot svete živali; a dandanes je zelo preganjajo na različne načine, da-si je lov na krokodile zelo opasen (nevaren). Pripoveduje se, da znajo krokodili jokati se kakor majhni otroci, kadar preže na svoj plen; zatorej pravimo človeku, ki se joka, pa mu jok ne gre od srca, da preliha „krokodilove solzé.“

Krokodilov imamo tri vrste; najnavadnejši so nilski, potem indijski in amerikanski. Naša podoba nam kaže množino krokodilov, ki so prilezli iz reke San Juan v srednjej Ameriki na suho zemljo, da se solnčijo. Ta vrst krokodilov se imenuje „kaiman“, pa so manjši nego drugi in tudi niso človeku tako opasni, ker jih večina pred njim beži.

Berberi jedó krokodilovo meso in salo kot kako posebno slaščico, da-si oboje diši po mošku ali pižmu. V dveh žlezah na spodnji čeljusti imajo krokodili neko dišečo mast, iz katere si ondotne ženske narejajo dišeče mazilo za lase in život. Štiri žleze se cenijo na štiri, celó na šest trdih tolarjev.

V gorenjem Egiptu in Nubiji krokodile streljajo, posebno potujočim Angležem lov na krokodile dela veliko zabave. Krogla iz dobre puške prodere krokodilov oklop, a umeje se, da jedna sama krogla ne usmrti trdoživega velikana.

Te grdobe so nekdanj prebivale po vsem Nilu, v spodnjem Egiptu so jih bile polne vse vode in od tod jih je poznal ves stari svet; vže v sv. pismu se spominajo te živali pod imenom leviatan. Krokodilom najbolj ugajajo bregovi velikih rek in sladkovodnih jezer, kjer se v blatu in goščavi lahko skrivajo in preže na svoj plen. Brehm pripoveduje, da je v plavem Nilu danes gotovo še pet sto, v belem Nilu pa še več kot 2000 velikih in vsaj štirikrat toliko manjših teh grdob.

Čudno je to, da se te strahovite živali dadó ukrotiti in postanejo celó domače, ako dobé obilo jesti. Na otoku Burbon je pitajo kakor domače živali, po nekih drugih afrikanskih deželah je pa redé v velikih ribnjakih za lepoto in zabavo. V zapadnej Afriki na reki San Domingo je zamorei hranijo in njihovi otroci se ž njimi igrajo, na njih jezdijo in je šibajo, in vender se jim nič žalega ne zgodi.

